

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za ekonomiju i turizam
„Dr. Mijo Mirković“ u Puli

ELMIR ČOKO

NEMATERIJALNA IMOVINA PODUZEĆA “PODRAVKA”

Završni rad

Pula, rujan, 2017

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za ekonomiju i turizam
„Dr. Mijo Mirković“ u Puli

ELMIR ČOKO

NEMATERIJALNA IMOVINA PODUZEĆA “PODRAVKA”

Završni rad

JMBAG: 1791-E, redoviti student

Studijski smjer: Financijski management

Predmet: Financijsko računovodstvo

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Računovodstvo

Mentor: doc. dr. sc. Ksenija Černe

Pula, rujan, 2017.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika _____ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA **o korištenju autorskog djela**

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	Pojam imovine i podjela imovine	2
2.1.	Kratkotrajna imovina	2
2.2.	Dugotrajna imovina	2
2.2.1.	Podjela dugotrajne imovine	5
3.	Nematerijalna imovina	8
3.1.	Temeljna određenja pojmova vezana za nematerijalnu imovinu	8
3.2.	Elementi nematerijalne imovine	10
3.3.1.	Softver	11
3.3.2.	Patenti	11
3.3.3.	Licence	12
3.3.4.	Franšiza	12
3.3.5.	Goodwill	13
4.	Računovodstvena regulativa nematerijalne imovine	14
4.1.	Međunarodni računovodstveni standard 38- Nematerijalna imovina	15
4.2.	Razlike između revidiranog i nerevidiranog MRS-a 38	15
4.3.	Hrvatski standard financijskog izvještavanja 5 - Nematerijalna imovina	16
4.4.	Amortizacija	18
5.	Analiza nematerijalne imovine "Podravka"	19
5.1.	Povijest društva Podravka d.d.	19
5.2.	Ciljevi društva	20
5.3.	Analiza dugotrajne imovine društva Podravka d.d.	21
5.4.	Nematerijalna imovina	22
6.	Zaključak	25
	Sažetak	26
	Literatura	28
	Popis tablica	31

1. Uvod

Imovina je ukupna vrijednost resursa koju poduzetnik koristi u svom trgovačkom društvu za obavljanje svoje djelatnosti i da bi mogao stjecati dobit. U ovom radu naglasak se stavlja na nematerijalnu imovinu i njene karakteristike. Specifičnost nematerijalne imovine je u tome da se ista može prodati ali i dalje biti zadržana u našoj evidenciji. To je slučaj kada npr. dajemo licenci za korištenje našeg patenta drugoj osobi. Prva glava rada vezuje se za pojam imovine, a druga za podjelu imovine na dugotrajnu i kratkotrajnu. Dugotrajna imovina važan je dio ukupnih resursa poduzeća. Obično se pojavljuje u materijalnom obliku, ili u obliku raznih prava i njezina podjela se opisuje u trećoj glavi rada. Veliki naglasak se stavlja na nematerijalnu imovinu u četvrtoj glavi. To je nemonetarna imovina bez fizičkih obilježja koja se može identificirati. Sačinjena je iz više elemenata: softver, patenti, licence, franšize i goodwill. Nematerijalna imovina se može podijeliti na više načina, a neka od njih jesu prema ovisnosti postojanja stavke u odnosu na cjelinu poduzeća, prema načinu stjecanja, imovina koja se kupuje od drugih poslovnih subjekata, interno razvijena nematerijalna imovina koja se dijeli u dvije skupine, te utvrdiva i neutvrdiva nematerijalna imovina. U petoj glavi rada obrađena je računovodstvena regulativa nematerijalne imovine. Računovodstveni postupci s nematerijalnom imovinom uređeni su Međunarodnim računovodstvenim standardom 38, te Hrvatskim standardom financijskog izvješćivanja 5. U posljednjem dijelu rada poduzeće "Podravka" je odabrano za analizu kada je u pitanju nematerijalna imovina. To je poduzeće čije poslovanje se odvija na vrlo dinamičnim tržištima i to dominantno u zemljama koje su nekoliko godina unatrag ušle u Europsku Uniju ili su u procesu priprema za pridruživanje. "Podravka" je tvrtka sa srcem te kao društveno odgovorna tvrtka nastoji aktivno doprinositi razvoju društvene zajednice. Svrha rada je objasniti šta znači pojam nematerijalne imovine. Cilj rada je da se ukaže na njen značaj i na sve elemente koji stoje u povezanosti sa njom. Metoda koja se koristi u radu je analiza sadržaja, pri čemu će se analizirati razne knjige i članci koji nam daju jasnu sliku o tome šta znači pojam nematerijalne imovine.

2. Pojam imovine i podjela imovine

Imovina trgovačkog društva predstavlja resurse ili prava kojima isto raspolaže ili su pod njegovom nepobitnom kontrolom, a s kojima će ostvariti predviđeni poslovni pothvat od kojeg se očekuje da će u budućnosti trgovačkom društvu priskrbiti ekonomski dobitak.¹

Imovina je skup svih subjektivnih imovinskih prava jednog lica. Predmet imovine su: stvarna prava, intelektualna imovinska prava, prava osobnosti (ako su izražena u imovinskom vidu) i obveza prava (izuzev onih koje se ne mogu uopće novčano izraziti).²

Neki autori smatraju da je pojam imovine neodvojiv od aktive i pasive zajedno. Aktiva bi, prema tom mišljenju, obuhvaćala sva prava (relativna i apsolutna), pasiva samo obveze (relativna prava). Pasiva, međutim, nije dio imovine dužnika, a ni teret na imovini dužnika.

Svaki pravni subjekt ima jednu imovinu, a ona je, po pravilu, nerazdvojna od njega. Imovina je nedjeljiva i predstavlja jedinstvenu cjelinu. Pravna osoba kao i fizička osoba, ima svoju imovinu koja se razlikuje od imovine osnivača ili članova pravne osobe. Razlikuje se jasno i imovina ortaka od imovine ortačkog društva. Naime, imovinu trgovačkih društava čine, po pravilima, stvarna prava na stvari, obligaciona prava i prava intelektualnog vlasništva.³

Dakle, imovinu trgovačkog društva ne mogu činiti stvari već prava na stvari (pravo vlasništva, najčešće na pokretne i nepokretne stvari, pravo služnosti, pravo stvarnog tereta i pravo zaloge). Prava u vlasništvu društava i drugih prava društava mogu biti pravni poslovi i prava intelektualnih vlasničkih društava (prava industrijskih svojina: patent, model, uzorak, žig, geografsko porijeklo, autorska prava i dr.).⁴

¹ Deželjin, Ja., Džajić, Lj., Mrša, J., Ramnjak, B., Perišić, M., Spremić, I. (1994): „Računovodstvo”, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.

² Marković, V. (2014): “*Imovina, neto imovina (kapital) i osnovni kapital privrednog društva*”, Valjevo: Poslovni fakultet u Valjevu, str. 94-95.

³ Marković, V. (2014): “*Imovina, neto imovina (kapital) i osnovni kapital privrednog društva*”, Valjevo: Poslovni fakultet u Valjevu, str. 94-95.

⁴ Marković, V. (2014): “*Imovina, neto imovina (kapital) i osnovni kapital privrednog društva*”, Valjevo: Poslovni fakultet u Valjevu, str. 94-95.

Osim imovinskih, postoje i neimovinska prava koja ne ulaze u sastav imovine. Trgovačka društva mogu imati i prava kao što su: čast, ugled, identitet, privatnost. Dakle, imovina trgovačkog društva obuhvaća cjelovitost navedenih prava koja pripadaju njoj.⁵

Svaki oblik imovine poduzeća, iskazan u aktivi bilance ima svoje vrijeme vezivanja ili imobilizacije. Vrijeme imobilizacije sredstava predstavlja vremensko razdoblje potrebno za njihovu transformaciju u najlikvidniju imovinu – novac. Svaki oblik imovine ima različit stupanj likvidnosti. Likvidnost sredstava određena je vremenskim razdobljem u kojem će imovina biti transformirana u novac, brojem faza kroz koje treba proći imovina u procesu transformacije u novac i stupnjem rizika da će ta imovina biti transformirana u likvidnu imovinu.⁶

Budući da vrijeme vezivanja nije isto za svu imovinu, niti su rokovi raspoloživosti izvora jednaki za sve izvore, proizlazi da u bilanci postoji niz jednakosti koje bi mogle izazvati financijsku neravnotežu. Financijska (ne)ravnoteža hotelijerskog poduzeća u praksi se analizira postavljajući dvije osnovne jednakosti: dugoročnu financijsku ravnotežu i kratkoročnu financijsku ravnotežu.⁷

Prema vijeku trajanja imovina se dijeli na:

- dugotrajnu (vijek trajanja duži od jedne godine, odnosno za koju se očekuje da će se realizirati u razdoblju duljem od godine dana ili imovina koja će se realizirati ili držati za prodaju ili potrošnju u razdoblju koje je duže od jednog poslovnog ciklusa).
- kratkotrajnu (vijek trajanja do godine dana, kada se očekuje da će se takva imovina realizirati u redovitom poslovnom ciklusu poduzeća, kada se primarno drži za svrhu prodaje ili na kratak rok i očekuje se realizirati unutar godine dana⁸).

⁵ Marković, V. (2014): *“Imovina, neto imovina (kapital) i osnovni kapital privrednog društva”*, Valjevo: Poslovni fakultet u Valjevu, str. 94-95.

⁶ Deković, Ž. (2014): *“Analiza financijske ravnoteže hotelijerskih poduzeća na temelju bilančnih podataka”*, Šibenik: Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, br. 3-4., str. 92.

⁷ Deković, Ž. (2014): *“Analiza financijske ravnoteže hotelijerskih poduzeća na temelju bilančnih podataka”*, Šibenik: Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, br. 3-4., str. 92.

⁸ Gulin, D., Spaić, F., Spremić, I., Tadijančević, S., Vašiček, V., Žager, K., Žager, L.: *„Računovodstvo“*, Zagreb 2003., str. 229., str.259.

2.1.Kratkotrajna imovina

Kratkotrajna imovina je oblik imovine poduzeća s rokom unovčivosti do godine dana. Kapital investiran u tu vrstu imovine neprekidno mijenja svoj oblik: raspoloživa platežna sredstva upotrebljavaju se za kupovinu sirovina i isplatu plaća, sirovine postaju u procesu proizvodnje poluproizvodi i gotovi proizvodi. Prodajom gotovih proizvoda nastaju potraživanja i ona se konačno pretvaraju u gotovinu na računu i u blagajni.⁹

Osnovne skupine kratkotrajne imovine jesu:¹⁰

- zalihe: sirovine i materijal, proizvodnja u toku (nedovršena proizvodnja i poluproizvodi), trgovačka roba, gotovi proizvodi i predujmovi;
- potraživanja: potraživanja od povezanih poduzeća, potraživanja od kupaca, potraživanja za više plaćene svote po osnovi dobiti, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od države i drugih institucija, ostala potraživanja;
- financijska imovina: udjeli (dionice) u povezanim poduzećima, zajmovi povezanim poduzećima, vrijednosni papiri, dani krediti; depoziti i kaucije, otkup vlastitih dionica, ostala kratkoročna ulaganja;
- novac.

2.2.Dugotrajna imovina

Dugotrajna imovina ili fiksna aktiva je imovina čije je razdoblje realizacije, tj. prijenosa vrijednosti na nove proizvode ili usluge, u pravilu duže od godinu dana. To je imovina kao što je goodwill, patenti, licencije, zemljište, zgrade, strojevi i oprema, dugoročna financijska imovina, dugoročna potraživanja i tome slično.¹¹

Dugotrajna imovina važan je dio ukupnih resursa poduzeća. Obično se pojavljuje u materijalnom obliku (zemljišta, zgrade, oprema i ostalo), ili u obliku raznih prava (licencije, patenti, potraživanja). Osnovno obilježje dugotrajne imovine vezano je uz stalnost, postojanost oblika. To

⁹ Parać, B. (2008): „*Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje*“, Zagreb: Veleučilište "Baltazar" Zaprešić, str. 195.

¹⁰ Parać, B. (2008): „*Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje*“, Zagreb: Veleučilište "Baltazar" Zaprešić, str. 195.

¹¹ Belak, V. (1995): „*Menadžersko računovodstvo*“, Zagreb: RRiF, str. 317.

znači da duže vrijeme traje u tom obliku i da se u novčani oblik vraća u roku dužem od jednog prosječnog proizvodnog (poslovnog) ciklusa, odnosno u vremenu dužem od jedne godine.¹²

Kad društvo nešto kupuje, koristi od nabavljene robe ili usluga ostvaruju se tijekom tekućeg razdoblja ili se, pak, ostvarenje koristi očekuje u budućim razdobljima. Ako se koristi ostvaruju u tekućem razdoblju, troškovi robe ili usluga predočuju rashode. Ako se ostvarenje koristi očekuje u budućnosti, troškovi se smatraju imovinom u tekućem razdoblju, a izdaci se kapitaliziraju. Iako su zalihe i unaprijed plaćeni rashod, također imovina, jer se korist od njih očekuje u budućim razdobljima, pojmom kapitalna imovina (kapitalna sredstva) obično se označava dugotrajna imovina koja će se upotrebljavati sljedećih nekoliko godina.¹³

Kapitalnu imovinu možemo, iz praktičnih razloga, zamisliti kao skup usluga. Kad društvo kupi kamion za koji se planira da će prijeći 200.000 milja, zapravo kupuje prijevozne usluge koje će društvu donositi koristi sljedećih nekoliko godina. Trošak tih usluga, odnosno trošak kamiona, treba sučeliti s prihodima koji će se ostvariti uporabom kamiona u budućim razdobljima. Dio troška imovine (nabavne vrijednosti) za koji se tereti tekuće razdoblje rashod je tog razdoblja. Kapitalna imovina je, stoga, u biti slična unaprijed uplaćenju polici osiguranja ili ostalim unaprijed plaćenim rashodima. U početku se knjiži kao imovina, a u jednom ili više budućih razdoblja pretvara se u rashod. Razlika je u činjenici da je uvijek upotrebe većine kapitalne imovine duži nego kod većine unaprijed plaćenih rashoda.¹⁴

Jednom otpisanu dugotrajnu imovinu poduzetnik ne može ponovno amortizirati, iako je i dalje rabi u obavljanju svoje djelatnosti. Ako poduzetnik u svom poslovanju rabi dugotrajnu imovinu koja nije evidentirana u Popisu dugotrajne imovine, također je nema pravo amortizirati. Izdatak otpisa ne priznaje se ni na dodatna ulaganja u dugotrajnu imovinu koja nije iskazana u Popisu dugotrajne imovine.¹⁵

Obrt dugotrajne imovine predstavlja omjer ukupnih prihoda i dugotrajne imovine a pokazuje koliko uspješno tvrtka koristi dugotrajnu imovinu s ciljem stvaranja prihoda. Općenito je

¹² Žager, K., Žager, L. (1999): *"Analiza financijskih izvještaja"*, Zagreb: Masmedia, str. 203.

¹³ Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): *"Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo"*, Zagreb: RriF, str. 147.

¹⁴ Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): *"Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo"*, Zagreb: RriF, str. 147.

¹⁵ Dr. sc. Đurđica Jurić, ovl. rač., prof. visoke škole: Prilog časopisu RriF, br. 1/2016: *"Računovodstvo, revizija i financije"*, Zagreb, str. 13.

poželjno postići što veću vrijednost pokazatelja jer to znači da je manje novca potrebnog za stvaranje prihoda vezano u dugotrajnoj imovini. Opadajući pokazatelj može biti indikator preinvestiranja u postrojenja, opremu ili neku drugu stalnu imovinu.

$$\text{Koeficijent obrta fiksne imovine}^{16} = \frac{\text{ukupni prihod}}{\text{dugotrajna imovina}}$$

Dugotrajna materijalna imovina kod velikog broja poduzetnika različitih djelatnosti vrlo često čini značajan dio vrijednosti ukupne imovine. Zbog toga je i računovodstveno postupanje s dugotrajnom imovinom od posebne važnosti. Dugotrajna materijalna imovina jest oblik imovine bez koje gotovo da i nije moguće obavljati neku djelatnost. Ona može biti u vlasništvu poduzeća, no isto tako može se rabiti u najmu ili zakupu. S dugotrajnom materijalnom imovinom postoji niz transakcija i poslovnih događaja, od samog postupka nabave kupnjom, izradom u vlastitoj režiji, razmjenom, donacijom, zatim tijekom upotrebe, pa sve do povlačenja iz upotrebe i otuđenja. Ovi poslovni događaji evidentiraju se kroz računovodstvo u knjizi inventara, analitičkog knjigovodstva materijalne imovine i glavne knjige¹⁷.

Dugotrajnu materijalnu imovinu čine sredstva koja se upotrebljavaju u proizvodnji proizvoda ili isporuci robe ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe te sredstva za koja se očekuje korištenje dulje od dvanaest mjeseci od datuma bilance¹⁸.

Glavni oblici dugotrajne materijalne imovine jesu:

- nekretnine,
- postrojenja i oprema.

Nekretnine obuhvaćaju sve vrste zemljišta: građevinsko, poljoprivredno, zemljište pod dugogodišnjim nasadima i slično te sve vrste građevinskih objekata: poslovne zgrade, tvorničke zgrade i slično. Postrojenja i oprema obuhvaćaju strojeve, opremu, alate, transportnu imovinu (putnička, teretna i vučna vozila), pokućstvo, skladišni i pogonski inventar, alate i drugo.

¹⁶ Predavanja za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Dostupno na: https://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf, (15.07.2017)

¹⁷ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 91

¹⁸ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 92

Nekretnine, postrojenja i oprema u knjigovodstvenim evidencijama evidentiraju se kao oblik dugotrajne imovine društva ako su istodobno ispunjeni sljedeći uvjeti:¹⁹

- a) ako je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa sredstvima pritjecati u društvo
- b) ako se trošak sredstva može pouzdano izmjeriti.

Dugotrajna materijalna imovina može biti stečena kupnjom, izgradnjom u vlastitoj režiji, razmjenom za drugo sredstvo, darivanjem i slično.²⁰

2.2.1. Podjela dugotrajne imovine

Dugotrajna imovina se dijeli na:

1. Nematerijalna imovina – podrazumijeva imovinu u nefizičkom, neopipljivom obliku. Obuhvaća znatan dio bilančne aktive u pojedinim trgovačkim društvima budući da je to primjereno prirodi djelatnosti tih društava. U današnjem je svijetu teško zamisliti trgovačko društvo, pa i druga trgovačka društva koji u svakodnevnom poslovanju ne koriste neke oblike nematerijalne imovine.²¹ Počela je dobivati veliki značaj u postizanju rezultata poslovanja i ona predstavlja temelj za dugoročno gledanje na tijek odvijanja poslovnih procesa.²²
2. Materijalna imovina - imovina je koja ima fizičku supstanciju, kao što su zgrade ili strojevi. Obzirom na značaj dugotrajne materijalne imovine, u ovom poglavlju navodimo njena obilježja prije razmatranja same nematerijalne imovine.²³
3. Financijska imovina - je imovina koju čini:
 - novac,

¹⁹ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 92-93.

²⁰ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 92-93.

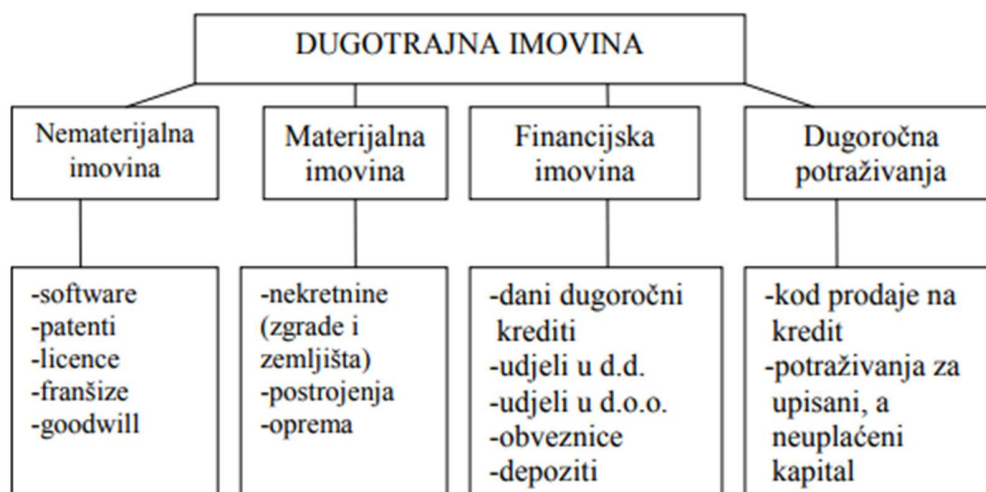
²¹ Guzić, Š. (2007): „Računovodstvo nematerijalne imovine“, Zagreb: Računovodstvo, revizija i financije br. 11., str. 37.

²² Dunković, D. (2011): "Strateško menadžersko računovodstvo", Zagreb: RRI F Visoka škola za financijski menadžment, str. 62.

²³ Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): "Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo", Zagreb: RRI F, str. 148-149.

- ugovorno pravo na primitak novca ili druge financijske imovine od drugog trgovačkog društva,
 - ugovorno pravo da se razmijeni financijski instrument s drugim poduzećem pod uvjetima koji su potencijalno povoljni, ili glavnični instrument drugog poduzeća.²⁴
4. Dugoročna potraživanja - su ona potraživanja koja imaju rok dospijeca duži od jedne godine. Dije se na:
- potraživanja za upisani, a neplaćeni kapital,
 - prodaju na kredit,
 - potraživanja od povezanih društava,
 - ostala potraživanja.²⁵

Slika 1. Pojavni oblici i sastav dugotrajne imovine

Izvor: Bolfek, B., Stanić, M., Tokić, M. (2011): “*Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja*”, Slavonski Brod: Veleučilište u Slavonskom Brodu, str. 79.

Dugotrajna materijalna imovina kod velikog broja poduzetnika različitih djelatnosti vrlo često čini značajan dio vrijednosti ukupne imovine. Zbog toga je i računovodstveno postupanje s dugotrajnom materijalnom imovinom od posebne važnosti. Dugotrajna materijalna imovina jest oblik imovine bez koje gotovo da i nije moguće obavljati neku djelatnost. Ona može biti u

²⁴ Ivanišević, M. (2008): “*IX Međunarodni simpozij*”, Neum: Revicon, str. 640.

²⁵ Bolfek, B., Stanić, M., Tokić, M. (2011): “*Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja*”, Slavonski Brod: Veleučilište u Slavonskom Brodu, str. 78-79.

vlasništvu trgovačkog društva, no isto tako može se rabiti u najmu ili zakupu. S dugotrajnom materijalnom imovinom postoji niz transakcija i poslovnih događaja, od samog postupka nabave kupnjom, izradom u vlastitoj režiji, razmjenom, donacijom, zatim tijekom upotrebe, pa sve do povlačenja iz upotrebe i otuđenja. Ovi poslovni događaji evidentiraju se kroz računovodstvo u knjizi inventara, analitičkog knjigovodstva materijalne imovine i glavne knjige.²⁶

Dugotrajnu materijalnu imovinu čine sredstva koja se upotrebljavaju u proizvodnji proizvoda ili isporuci robe ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili u administrativne svrhe te sredstva za koja se očekuje korištenje dulje od dvanaest mjeseci od datuma bilance.²⁷

Glavni oblici dugotrajne materijalne imovine jesu:

- nekretnine,
- postrojenja i oprema.²⁸

Nekretnine obuhvaćaju sve vrste zemljišta: građevinsko, poljoprivredno, zemljište pod dugogodišnjim nasadima i slično te sve vrste građevinskih objekata: poslovne zgrade, tvorničke zgrade i slično. Postrojenja i oprema obuhvaćaju strojeve, opremu, alate, transportnu imovinu (putnička, teretna i vučna vozila), pokućstvo, skladišni i pogonski inventar, alate i drugo.²⁹

Nekretnine, postrojenja i oprema u knjigovodstvenim evidencijama evidentiraju se kao oblik dugotrajne imovine društva ako su istodobno ispunjeni sljedeći uvjeti:³⁰

- a) ako je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa sredstvima pritjecati u društvo
- b) ako se trošak sredstva može pouzdano izmjeriti.

Dugotrajna materijalna imovina može biti stečena kupnjom, izgradnjom u vlastitoj režiji, razmjenom za drugo sredstvo, darivanjem i slično.³¹

²⁶ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 92-93.

²⁷ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 92-93.

²⁸ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 92-93.

²⁹ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 92-93.

³⁰ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 92-93.

3. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina podrazumijeva imovinu u nefizičkom, neopipljivom obliku kao što i sam naziv ukazuje.³²

Nematerijalna imovina je nemonetarna imovina bez fizičkih obilježja koja se može identificirati. Nematerijalna imovina je resurs:³³

- a) kojeg kontrolira poduzetnik kao posljedicu prošlih događaja
- b) od kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi poduzetniku.

3.1. Temeljna određenja pojmova vezana za nematerijalnu imovinu

Temeljna određenja pojmova vezana za nematerijalnu imovinu:³⁴

- a) *Knjigovodstvena vrijednost* je iznos u kojem će se imovina priznati u bilanci nakon umanjenja za ispravak vrijednosti i akumuliranog gubitka od umanjenja.
- b) *Trošak nabave* je iznos novca ili novčanih ekvivalenata ili fer vrijednosti ostalih naknada za stjecanje neke imovine u vrijeme njezina stjecanja ili izgradnje, ili iznos koji se može pripisati toj imovini u skladu sa zahtjevima drugim Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja.
- c) *Vrijednost u upotrebi* je sadašnja vrijednost novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati neprekidnom uporabom imovine i njezinim otuđenjem na kraju njezinog vijeka uporabe ili da će nastati prilikom namirenja obveza.
- d) *Vijek uporabe* razdoblje u kojem se očekuje da će poduzetnik upotrebljavati imovinu ili broj proizvoda (ili sličnih jedinica) za koje se očekuje da će ih poduzetnik ostvariti od te imovine.

Podjela nematerijalne imovine

³¹ Skendrović, Lj. (2014): „Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.”, Beograd: Stručni rad, str. 92-93.

³² Deželjin, Ja., Džajić, Lj., Mrša, J., Ramnjak, B., Perišić, M., Spremić, I.(1994): „Računovodstvo”, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb.

³³ Bubić, J. (2009): „Računovodstvo i financije”, Dugopolje: Visoka poslovna škola Minerva, str. 30-31.

³⁴ Bubić, J. (2009): „Računovodstvo i financije”, Dugopolje: Visoka poslovna škola Minerva, str. 31.

U nastavku se prikazuje nekoliko podjela nematerijalne imovine obzirom na različite kriterije:

*Podjela nematerijalne imovine prema ovisnosti postojanja stavke u odnosu na cjelinu poduzeća:*³⁵

- razdvojiva nematerijalna imovina (obuhvaća stavke koje se mogu identificirati i promatrati odvojeno od poduzeća kao cjeline, te se može stjecati ili prodavati odvojeno od poduzeća kao cjeline)
- nerazdvojiva nematerijalna imovina (goodwill)

*Podjela nematerijalne imovine prema načinu stjecanja:*³⁶

- koja se kupuje od drugih trgovačkih društava
- interno razvijena nematerijalna imovina.

*Interno razvijena nematerijalna imovina dijeli se u dvije skupine:*³⁷

- ona koja se priznaje kao bilančna pozicija trgovačkog društva koji ju je razvio
- ona koja se ne priznaje kao bilančna pozicija nego se evidentira kao trošak razdoblja u kojem je razvijena

Kako bi se interno razvijena nematerijalna imovina priznala kao bilančna pozicija, neophodno je:³⁸

- da se može identificirati
- da se toj poziciji mogu pouzdano pripisati izdaci
- da je izvjesno da će ona upotrebom ili prodajom davati buduće ekonomske koristi

Nematerijalna imovina koja se kupuje od drugih trgovačkih društava dijeli se na:³⁹

- nematerijalna imovina koja se zasebno stječe (to je razdvojiva imovina koja se može identificirati i čiji se trošak nabave može pouzdano izmjeriti, a u bilanci se iskazuje u visini troška stjecanja)

³⁵ Mladineo, L., Gorjanc, V. (2013): "Osnove računovodstva", Split: Sveučilište u Splitu, str. 30-31.

³⁶ Mladineo, L., Gorjanc, V. (2013): "Osnove računovodstva", Split: Sveučilište u Splitu, str. 30-31.

³⁷ Mladineo, L., Gorjanc, V. (2013): "Osnove računovodstva", Split: Sveučilište u Splitu, str. 30-31.

³⁸ Mladineo, L., Gorjanc, V. (2013): "Osnove računovodstva", Split: Sveučilište u Splitu, str. 30-31.

³⁹ Mladineo, L., Gorjanc, V. (2013): "Osnove računovodstva", Split: Sveučilište u Splitu, str. 30-31.

- nematerijalna imovina koja se stječe kao dio poslovnih spajanja (goodwill, patent, licence, različita prava, a trošak nabave temelji se na njenoj fer vrijednosti na datum stjecanja) - nematerijalna imovina koja se stječe pomoću državnih potpora (u obliku koncesija; kao bilančna stavka priznaje se po fer vrijednosti ili po početnoj nominalnoj vrijednosti uvećanoj za bilo koji izdatak koji se može izravno pripisati sredstvu)
- nematerijalna imovina koja se stječe razmjenom za drugu imovinu (trošak nabave određuje se u visini fer vrijednosti koja je jednaka fer vrijednosti danog sredstva).

Nematerijalna imovina ponekad se dijeli na:⁴⁰

1. „utvrdivu“ i
2. „neutvrdivu“.

Patenti, licence i zaštitni znakovi su utvrdiva nematerijalna imovina. Mogu se pojedinačno prodati (iako se, naravno, ne prodaju u uobičajenom poslovanju). Nasuprot tome, vjernost kupaca i ugled zbog kvalitete neutvrdiva su nematerijalna imovina. Ona se ne može ostvariti bez prodaje cjelokupnog društva.⁴¹

3.2. Elementi nematerijalne imovine

Nematerijalnu imovinu čine:⁴²

- dugoročno odgođeni troškovi osnivanja, odnosno proširenja poslovanja
- dugoročno odgođeni troškovi razvoja
- koncesije, patent, licence, robne i uslužne marke te slična imovinska prava (koja mogu biti pribavljena plaćanjem ili pribavljena vlastitim razvojem)
- dobro ime (goodwill), ako je pribavljeno plaćanjem
- predujmovi za nematerijalnu imovinu

U nastavku pojašnjavamo odabrane stavke nematerijalne imovine.

⁴⁰ Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): *”Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo”*, Zagreb: RriF, str. 172.

⁴¹ Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): *”Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo”*, Zagreb: RriF, str. 172.

⁴² Mladineo, L., Gorjanc, V. (2013): *”Osnove računovodstva”*, Split: Sveučilište u Splitu, str. 30-31.

3.3.1. Softver

Računalni softver je softver koji je odvojiv od sredstva (računala, strojevi i sl.), kao na primjer softvera za vođenje poslovnih knjiga. Ukoliko ispuni zahtjeve koji su postavljeni unutar MRS -a 38, može se priznati kao nematerijalno ulaganje. Razvrstavanje računovodstvenog softvera u materijalnu i nematerijalnu imovinu vrši se ovisno od toga da li računovodstveni softver kontrolira rad računala, kada je on nezamjenljivi dio hardvera ili je riječ o aplikativnom softveru koji nije sastavni dio hardvera.⁴³

3.3.2. Patenti

Patent je isključivo pravo priznato za izum koji se odnosi na proizvod, postupak ili primjenu u bilo kojem području tehnike ili tehnologije te nudi novo rješenje nekog tehničkog problema. U Hrvatskoj se izumi štite patentom prema odredbama Zakona o patentu (NN 173/2003). Poticaji koje pojedincu daje patent ogledaju se u društvenom priznanju za njegov stvaralački rad, kao i materijalnoj naknadi za njegov izum koji nalazi potvrdu na tržištu. Na sličan način patenti potiču ulaganja u istraživanje i razvoj novih tehnologija u tvrtkama i istraživačkim organizacijama, osiguravajući njihov povoljniji položaj na relevantnim tržištima te povratak ulaganja u istraživanje i razvoj. Ti poticaji pospješuju izumiteljsku djelatnost i razvoj tehnologije, koji osiguravaju neprestano poboljšanje kvalitete ljudskog života.⁴⁴

Nositelj patenta ima pravo odlučiti tko smije - ili tko ne smije - koristiti se izumom zaštićenim patentom za vrijeme trajanja zaštite. Nositelj patenta može dati dopuštenje ili licenciju drugim osobama za korištenje izuma pod uvjetima koji su stvar međusobnog dogovora. Nositelj patenta također može ukupna prava na izum prenijeti na nekoga drugoga koji će tada postati novi nositelj patenta. Nakon isteka trajanja patenta ili prestankom njegova održavanja zaštita prestaje, a izum ulazi u javnu domenu, što znači da nositelj prava više nema isključivo pravo na izum koji postaje raspoloživ i svima drugima za komercijalno iskorištavanje.⁴⁵

⁴³ Grupa autora (2007): *“Primena Kontnog okvira u skladu sa MRS/MSFI”*, Beograd: Savez računovođa i revizora Srbije, str. 54.

⁴⁴ Državni zavod za intelektualno vlasništvo RH (2008): *„Što je patent?“*, Zagreb: INCENTIV, str. 1.

⁴⁵ Državni zavod za intelektualno vlasništvo RH (2008): *„Što je patent?“*, Zagreb: INCENTIV, str. 1.

Patent kao nematerijalna imovina se i dalje zadržava u aktivi bilance, jer se i dalje koristi, dok naknada za ustupljeno pravo korištenja patenta (umanjena za iznos PDV-a) predstavlja prihod od prodaje nematerijalne imovine.⁴⁶

3.3.3. Licence

Licenca ili licencija je dozvola da se učini nešto što bi učinjeno bez te dozvole predstavljalo povredu nečijeg intelektualnog vlasništva. Osoba koja daje licencu naziva se davatelj licence, a osoba koja prima licencu se naziva stjecatelj licence.

Licenciranje intelektualnog vlasništva od važnosti je za sve vrste poduzeća, a ne samo za ona koja su aktivna u tehnološkim sektorima. Poduzeća mogu stvoriti značajne prihode od licenciranja, a licenciranjem mogu postići fleksibilnost u razvoju svog poslovanja.

Ugovor o licenci je takva vrsta ugovora kojom se davatelj licence obvezuje ustupiti stjecatelju licence, u cjelini ili djelomično, pravo iskorištavanja nekog intelektualnog vlasništva, a stjecatelj licence obvezuje se platiti mu za to određenu naknadu. Da bi ugovor o licenci bio valjan, mora biti sklopljen u pisanom obliku. Prava intelektualnog vlasništva koja se najčešće licenciraju su: autorska prava, patenti, žigovi i industrijski dizajn.⁴⁷

3.3.4. Franšiza

Franšizam predstavlja trajan odnos između franšizanta i franšizora u kojem je ukupna suma franšizorovih znanja, imidža, uspjeha, proizvodnje i marketinških tehnika, dana franšizantu uz naknadu. U stvari, to je ugovor između prodavatelja i kupca koji kupcu (franšizantu) dopušta da prodaje proizvode ili usluge prodavatelja (franšizora) te koristi njegov brend i logo. Sama bit franšizma jest da kupac odnosno franšizant od franšizora, odnosno prodavatelja nekoga proizvoda ili usluge, dobije već gotovo poduzeće koje je vjerojatno preslika svih ostalih u franšiznom lancu, a osim toga i stručnu pomoć kao što je: marketinška strategija, početno obučavanje zaposlenika i menadžmenta, uređenje lokala i njihova oprema, standardizirana

⁴⁶ Ivanišević, M. (2011): “*Primjena novog kontnog okvira*”, Sarajevo: Revicon, str. 433.

⁴⁷ Zeković, G., Đidara, V. (2013): “*Licenciranje kao poslovni model za rast vašeg poduzeća*”, Zagreb: Poslovno-inovacijska agencija Republike Hrvatske - BICRO, str. 4-5.

poslovna politika i postupci, centralizirana nabava uz uštedu, lokacijski odabir i savjet, pregovori o zakupnini, financiranje⁴⁸.

Najznačajnija obilježja franšize su:

- ugovorni odnos između partnera prema kojemu jedan od njih (davatelj franšize) ovlašćuje (licencira) drugoga partnera (primatelj franšize) da posluje pod njegovim imenom te koristi njegov brend i koristi proizvode, a što je povezano s davateljem franšize,
- davatelj franšize nadzire način na koji primatelj franšize vodi poslovanju,
- pomoć primatelju franšize od strane davatelja franšize,

odvojeno poslovanje, tj. primatelj franšize ulaže, pa time izlaže riziku vlastiti kapital.⁴⁹

3.3.5. Goodwill

Goodwill predstavlja dio nematerijalne imovine, a pretpostavke za njegovo priznavanje kao i način njegovog vrjednovanja mijenjali su se tijekom vremena. Prema sadašnjim propisima, goodwill se može priznati samo ukoliko je nastao u poslovnoj kombinaciji poduzeća, a predstavlja izraz budućih ekonomskih koristi koje nastaju od drugih sredstava stečenih u poslovnoj kombinaciji koje se ne mogu pojedinačno identificirati niti zasebno priznati.⁵⁰

Kad jedno društvo kupuje neko drugo društvo, kupac može platiti više od fer tržišne vrijednosti neto utvrdive (raspoznatljive) imovine - materijalne imovine i utvrdive nematerijalne imovine, umanjene za sve obveze koje preuzima kupac. Svota za koju kupovna cijena nadmašuje fer vrijednost neto utvrdive imovine prikazuje se kao imovina društva kupca. Premda se ta svota u bilanci ponekad iskazuje pod opisnim naslovom kao npr. "višak troška stjecanja nad neto vrijednošću stečene imovine", obično se naziva goodwill.⁵¹

⁴⁸ Mahaček, D. Lihtar, M. M. (2013): "*Ulaganje u poslovanje putem franšize*", Zagreb: Ekonomski vijesnik, br. 2., str. 599.

⁴⁹ Mahaček, D. Lihtar, M. M. (2013): "*Ulaganje u poslovanje putem franšize*", Zagreb: Ekonomski vijesnik, br. 2., str. 599.

⁵⁰ Budimir, N. (2014): "*Bilansiranje gudvila*", Banja Luka: Ekonomija - teorija i praksa, Stručni rad, str. 70.

⁵¹ Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): "*Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo*", Zagreb: RriF, str. 172-173.

Važno je uočiti kako goodwill nastaje samo kao dio kupovne transakcije. U većini slučajeva, to je transakcija u kojoj jedno društvo stječe svu imovinu nekog drugog društva, uz određenu naknadu koja nije razmjena redovitih dionica. Društvo kupac spremno je platiti više od fer vrijednosti utvrdive imovine zato jer kupljeno društvo ima snažan upravljački tim ugled na tržištu, napredne proizvodne metode ili drugu neutvrdivu nematerijalnu imovinu. Trošak stjecanja utvrdive imovine njezina je fer tržišna vrijednost u vrijeme stjecanja. Ta se vrijednost obično utvrđuje procjenom, ali se u nekim slučajevima neto knjigovodstvena vrijednost imovine prihvaća kao njezina fer vrijednost. Ako postoje pokazatelji da se fer tržišna vrijednost razlikuje od neto knjigovodstvene vrijednosti, bilo da je viša ili niža od nje, mjerodavna je tržišna vrijednost.⁵²

U većini slučajeva ne postoji način procjenjivanja korisnog vijeka uporabe goodwilla, pa, prema tome, ni pouzdan način određivanja koji bi dio troška nabave trebao biti amortiziran kao rashod u određenoj godini. Društvo može odabrati bilo koje razdoblje koje smatra razumnim, ali ni u kojem slučaju razdoblje amortizacije ne može biti duže od 40 godina. Međutim, za potrebe određivanja poreza na dobitak, goodwill se uopće ne može amortizirati. Stoga, u tu svrhu društvo kupac želi vrijednost imovine koja se amortizira utvrditi u zakonski najvišoj dopuštenoj svoti, tako da se najmanja moguća svota iskaže kao goodwill. Bez obzira na to, ta svota ipak ne može biti znatna.⁵³

4. Računovodstvena regulativa nematerijalne imovine

Nematerijalna imovina je u većoj ili manjoj mjeri prisutna u bilancama društava ovisno o djelatnosti kojom se bave. Neovisno o zastupljenosti u aktivu društva, zanima nas način knjiženja u poslovnim knjigama ili iskazivanja u financijskim izvještajima. U ovom dijelu rada se razmatraju računovodstvena pitanja nematerijalne imovine koja su sastavnica svakodnevnog poslovanja i rada trgovačkog društva.⁵⁴

⁵² Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): *"Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo"*, Zagreb: RriF, str. 172-173.

⁵³ Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): *"Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo"*, Zagreb: RriF, str. 172-173.

⁵⁴ Guzić, Š. (2007): *"Računovodstvo nematerijalne imovine"*, Zagreb: Računovodstvo, revizija i financije br. 11., str. 37.

4.1. Međunarodni računovodstveni standard 38- Nematerijalna imovina

Računovodstveni postupci s nematerijalnom imovinom uređeni su Međunarodnim računovodstvenim standardom 38 i Hrvatskim standardom financijskog izvještavanja 5. Cilj Međunarodnog računovodstvenog standarda 38 je da se odredi računovodstveni postupak za nematerijalnu imovinu. Ovaj standard dalje zahtijeva da subjekt nematerijalnu imovinu prizna kada su zadovoljeni određeni kriteriji, te propisuje način mjerenja knjigovodstvene vrijednosti nematerijalne imovine i objavljivanje navedenih informacija o nematerijalnoj imovini.⁵⁵

4.2. Razlike između revidiranog i nerevidiranog MRS-a 38

Već u definiciji nematerijalne imovine prema ove dvije verzije standarda postoje razlike. Dok je prema nerevidiranom MRS - u 38 nematerijalna imovina “nenovčano sredstvo koje se može identificirati da je bez fizičkog obilježja i koje se posjeduje za uporabu u proizvodnji roba ili isporuci usluga, za unajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe”, prema revidiranom MRS - u 38 nematerijalna imovina je “sredstvo koje se može identificirati kao nenovčano i bez fizičkih obilježja”.⁵⁶

Prema tome, zajedničko obilježje nematerijalne imovine prema revidiranom i nerevidiranom MRS-u 38 je nenovčano obilježje i to što nema fizičke osobine. Novi MRS 38 očito ne zahtijeva da se nematerijalna imovina koristi za proizvodnju dobara ili usluga, za administrativne svrhe ili za iznajmljivanje. Među kriterijima identifikacije revidirani MRS 38 zahtijeva primjenu dvaju kriterija:⁵⁷

1. odvojivost tj. da se nematerijalna imovina može odvojiti od subjekta i prodati, prenijeti, licencirati, iznajmiti ili zamijeniti pojedinačno ili zajedno s pripadajućim ugovorom materijalnom imovinom ili obvezom,
2. nastanak iz ugovornih ili zakonskih prava, bez obzira na činjenicu jesu li ta prava odvojiva ili prenosiva od subjekta ili od drugih prava odnosno obveza.

⁵⁵ <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/129188.pdf> (str. 275), NN 140/ 2006.

⁵⁶ Guzić, Š. (2007): „*Računovodstvo nematerijalne imovine*“, Zagreb: Računovodstvo, revizija i financije br. 11., str. 37.

⁵⁷ Guzić, Š. (2007): „*Računovodstvo nematerijalne imovine*“, Zagreb: Računovodstvo, revizija i financije br. 11., str. 37.

U revidiranom MRS 38 posebno se zahtijeva razdvajanje troškova istraživanja od troškova razvoja, te mogućnost priznavanja samo troškova razvoja kao nematerijalne imovine ako su zadovoljeni svi kriteriji.

Nerevidirani MRS 38 zahtijevao je amortizaciju nematerijalne imovine u vijeku koji ne može biti dulji od dvadeset godina, dok novi MRS 38 zahtijeva da se nematerijalna imovina za koju se ne može procijeniti vrijeme u kojem će stvarati novi novac (novčane priljeve) proglasi imovinom koja ima neodređeni vijek uporabe.

Glede korisnog vijeka trajanja nematerijalne imovine utvrđene na temelju ugovornih ili zakonskih prava određenih na ograničeno razdoblje revidirani MRS 38 propisuje da vijek trajanja ne može biti dulji od toga, a da se eventualno produljenje roka korištenja može uzeti u obzir samo ako ne zahtijeva nove troškove društva.

Primjerice, ako neko društvo ima koncesiju na deset godina, tada se izdatak za koncesiju treba amortizirati u roku koji ne može biti dulji od deset godina. No, ako se koncesija može produžiti za još određeno vrijeme rok amortizacije može se produljiti ako društvo za taj produžetak nema znatnijih naknadnih izdatka. Kada bi se za produžetak koncesije zahtijevale nove znatnije isplate, tada se ne bi mogao produžiti rok amortizacije nematerijalne imovine, a može bitni novi izdatci bi trebali proći testiranje o ispunjavanju zahtjeva da se priznaju kao nova nematerijalna imovina.⁵⁸

4.3. Hrvatski standard financijskog izvještavanja 5 - Nematerijalna imovina

Cilj ovog Standarda je propisati računovodstveni postupak za nematerijalnu imovinu koji nije posebno obrađen drugim Standardom. Ovaj Standard zahtijeva da poduzetnik prizna neku nematerijalnu imovinu samo ako su ispunjeni određeni kriteriji. Standard također uređuje kako treba utvrditi knjigovodstvenu vrijednost nematerijalne imovine i zahtijeva određeno objavljivanje o nematerijalnoj imovini. Ovaj Standard u skladu je s MRS 1, MRS 36, MRS 38 i IV. Direktivom Europske unije.⁵⁹

⁵⁸ Guzić, Š. (2007): „*Računovodstvo nematerijalne imovine*“, Zagreb: Računovodstvo, revizija i financije br. 11., str. 37.

⁵⁹ Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, N. N. br. 30/2008. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_03_30_992.html (15.07.2017.)

U ovom se Standardu upotrebljavaju sljedeći izrazi s određenim značenjem: Nematerijalna imovina je nemonetarna imovina bez fizičkih obilježja koja se može identificirati kao nematerijalna imovina koja obuhvaća sljedeće vrste imovine: izdaci za razvoj, patent, licencije, koncesije, zaštitni znaci, software, dozvola za ribarenje, franšize i ostala prava, goodwill, predujmovi za nematerijalnu imovinu i ostalu nematerijalnu imovinu.

Neku se nematerijalnu imovinu treba priznati samo ako:⁶⁰

- a) je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi koje se mogu pripisati imovini priteći poduzetniku,
- b) trošak nabave te imovine se može pouzdano izmjeriti.

Poduzetnik najprije treba procijeniti vjerojatnost očekivanih budućih ekonomskih koristi od nematerijalne imovine, pritom se koristeći razumnim procjenama menadžmenta kako bi se postavili ekonomski uvjeti tijekom vijeka uporabe.

Nematerijalna imovina se početno priznaje po trošku nabave.

Trošak nabave dugotrajne nematerijalne imovine obuhvaća kupovnu cijenu nakon odbitka trgovačkih popusta i rabata, carine, poreze koji se ne vraćaju, izdatke koji se izravno mogu pripisati pripremi ove imovine za namjeravanu upotrebu.

Nematerijalna imovina nastala razvojem (ili u fazi razvoja internog projekta) priznat će se kao takva ako se može dokazati tehnička provedivost, namjera dovršenja te imovine u svrhu uporabe ili prodaje, izgledna ekonomska korist te pouzdano utvrditi trošak nabave.

Izdatak za nematerijalnu imovinu neće se priznati kao rashod ako je dio troška nabave nematerijalne imovine ili je imovina stečena poslovnim spajanjem, te se ne može priznati kao nematerijalna imovina već se treba priznati kao dio goodwill na datum stjecanja.

Objavljivanje:

Za svaku vrstu nematerijalne imovine treba objaviti: korisni vijek uporabe ako je imovina ograničena, korištene stope amortizacije, korištene metode amortizacije, bruto knjigovodstvenu

⁶⁰ Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, N. N. br. 30/2008. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_03_30_992.html (15.07.2017.)

vrijednost, stavke računa dobiti i gubitka u kojima je uključena amortizacija nematerijalne imovine, usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti na početku i na kraju razdoblja, iznos gubitaka od umanjenja imovine koji su priznati u računu dobiti i gubitka, iznos ukidanja gubitaka od umanjenja imovine koji su priznati u računu dobiti i gubitka.⁶¹

4.4. Amortizacija

Stavke dugotrajne nematerijalne imovine obično se pretvaraju u rashode tijekom određenog broja računovodstvenih razdoblja. Sustavno raspoređivanje troškova nabave te vrste imovine na razdoblja u kojima ona donosi koristi naziva se amortizacija.⁶²

Amortizacija je pojam koji u računovodstvu predstavlja sustavan raspored troškova nabave dugotrajne imovine u očekivanom korisnom vijeku upotrebe te imovine. Svrha je amortizacije nadoknaditi postupno smanjenje mogućnosti upotrebe sredstava. Amortizacija je sustavni raspored amortizirajućeg iznosa imovine tijekom njezina vijeka upotrebe. Amortizacija je trošak koji nastaje upotrebom dugotrajne imovine s ograničenim korisnim vijekom trajanja.⁶³

Amortizaciju je moguće vezati za vrijeme trajanja imovine (vremenska amortizacija) i za realni učinak izražen količinom proizvoda koje konkretno sredstvo može proizvesti u normalnom vijeku trajanja (funkcionalna amortizacija), prema slijedećem obrascu:

1. *Vremenska amortizacija*: $Am_v = \frac{T}{G}$
2. *Funkcionalna amortizacija*: $Am_q = \frac{T}{Q}$

U čemu su:

- Am_v = novčani iznos godišnje amortizacije
- Am_q = novčani iznos amortizacije po jedinici proizvoda
- T = nabavna vrijednost imovine
- G = korisni vijek uporabe

⁶¹ Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, N. N. br. 30/2008. Dostupno na: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_03_30_992.html (26.09.2017.)

⁶² Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): "Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo", Zagreb: RriF, str. 172.

⁶³ Skendrović, Lj. (2014): "Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.", Beograd: Stručni rad, str. 92-93.

- Q = planirana količina kroz vijek upotrebe⁶⁴

Amortizacija nematerijalne imovine u biti je jednak proces kao i amortizacija materijalne imovine. Međutim, za amortizaciju nematerijalne imovine mora se primjeniti linearna metoda, osim ako „društvo dokaže da je druga sustavna metoda prikladnija“. Jednako tako, amortizacija nematerijalne imovine obično se prikazuje kao izravno odobrenje konta imovine, a ne akumulira se na posebnom protukontu imovine, kao što je slučaj s akumuliranom amortizacijom materijalne imovine.⁶⁵

5. Analiza nematerijalne imovine “Podravka”

Podravka d.d. je prehrambena i farmaceutska kompanija koja proizvodi visokokvalitetne proizvode poštujući načela održivog razvoja, brinući o društvu. Njena misija je stvaranje visokokvalitetnih proizvoda s markom koji osvajaju povjerenje klijenata i potrošača.

Poslovanje Podravke d.d. odvija se na vrlo dinamičnim tržištima i to dominantno u zemljama koje su nekoliko godina unazad ušle u Europsku Uniju ili su u procesu priprema za pridruživanje. Kao društveno odgovorna kompanija nastoji aktivno doprinositi razvoju društvene zajednice. Otvorenom komunikacijom s dionicima Podravka definira, potiče i razvija različite projekte i inicijative u cilju unapređenja kvalitete života u zajednici.⁶⁶

Za potrebe rada analizira se nematerijalna imovina ovog društva i to isključivo iz javno dostupnih izvora.

5.1. Povijest društva Podravka d.d.

Braća Wolf 1934. godine u Koprivnici osnivaju radionicu za preradu voća. Dolaskom socijalizma 1947. godine radionica prelazi u društveno vlasništvo i dobiva ime koje nosi danas, te konstantno razvija svoj asortiman i jača svoju promociju. 1959. godine počinje prodaja najpoznatijeg Podravkinog proizvoda – Vegete. 1981. godine po prvi puta Podravka izlazi iz prehrambene i

⁶⁴ Prašo, M. (2013): “*Računovodstvo kao informaciona osnova*”, Mostar: Univerzitetska knjiga, str. 117.

⁶⁵ Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): “*Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo*”, Zagreb: RriF, str. 172.

⁶⁶ Grupa Podravka (2007): “*Izješće o održivom razvoju*”, Koprivnica, str. 4.

ulazi u farmaceutsku industriju izgradnjom tvornice Belupo u Ludbregu. 1993. godine Podravka je privatizirana i postaje dioničko društvo, te se restrukturira kako bi ostvarila profitabilan rast.⁶⁷

Danas se društvo bavi trima osnovnim djelatnostima: prehrana i piće, pekarstvo i farmaceutika. Korporativna politika Podravke d.d. je sadržana u sloganu „Podravka – kompanija sa srcem“, pri čemu je crveno-bijelo srce tradicionalno simbol i logo kompanije. Korporativna vizija Podravke d.d. je biti vodeći proizvođač hrane u znanju, odnosu prema potrošačima i profitu među kompanijama koje imaju središte u jugoistočnoj, srednjoj i istočnoj Europi.⁶⁸

5.2. Ciljevi društva

Cilj Podravke je ostvariti gospodarski rast proizvodnjom vrhunskih proizvoda. To jamči modernim tehnološkim procesima, kvalitetnim i sirovinama i znanjem, a brojni potrošači u više od 40 zemalja svijeta prepoznali su i nagradili kvalitetu Podravkinih proizvoda svojim povjerenjem. Podravkine najpoznatije marke – Vegeta i Podravka – poznate su potrošačima širom Europe i temelj su poslovanja, a prodaju se u više od 40 zemalja. Uz postojeće marke proizvoda, Podravkin je cilj stvaranje novih.⁶⁹

Nastavak internacionalizacije poslovanja uz očuvanje pozicija na domaćem tržištu bit će u fokusu kompanije i u narednim razdobljima. Modernizacija procesa, te digitalizacija i novi poslovni modeli bit će među ključnim odrednicama razvoja. U oba strateška poslovna područja u tijeku je snažan inovacijski ciklus.

Podravka d.d. teži biti vodeći proizvođač brendiranih proizvoda, širenjem asortimana uz zadržavanje leaderske pozicije koju ostvaruje u velikom broju kategorija prehrane, podupiranjem svih aktivnosti vezanih uz jačanje tržišnih pozicija u prehrani te konsolidacijom prehrambenog dijela poslovanja. Podravka teži dodatnom unapređenju poslovanja s fokusom na profitabilnije kategorije, te jačanju prisutnosti na tržištu Zapadne Europe. Na tržištima Rusije i Baltika brandovi Podravke su prepoznati i dobro pozicionirani. Rast se planira ostvariti širenjem

⁶⁷ Podravka, Dostupno na: <http://www.podravka.hr/kompanija>, (17.07.2017.)

⁶⁸ Podravka, Dostupno na: <http://www.podravka.hr/kompanija>, (17.07.2017.)

⁶⁹ Predstavljamo poslodavce: Podravkin cilj - osvajanje tržišta vrhunskim proizvodima, Dostupno na: <http://www.poslovni.hr/hrvatska/predstavljamo-poslodavce-podravkin-cilj-osvajanje-trzista-vrhunskim-proizvodima-252141> (17.09.2017.)

asortimana, te jačanjem distribucije u trgovačkim lancima. Rast prihoda očekuje se i na novim tržištima, a posebice na tržištu Kine, Bliskog istoka i Afrike, čijim je otvaranjem Podravka d.d. nastavila ostvarivati cilj internacionalizacije poslovanja.⁷⁰

5.3. Analiza dugotrajne imovine društva Podravka d.d.

Zaposlenici su dužni koristiti imovinu Podravke d.d. prema načelu dobrog i savjesnog gospodarenja, te poštujući sve važeće propise i akte društva. Izričito se zabranjuje svaka zloupotreba imovine Podravke d.d., njeno neracionalno korištenje, uništavanje, korištenje imovine u privatne svrhe, otuđivanje, te sve radnje koje nisu u interesu obavljanja poslovanja. Dužnost je svakog zaposlenika čuvati imovinu Podravke d.d., te izbjegavati sve radnje i postupke koji mogu ugroziti sigurnost imovine koja mu je povjerena za rad.⁷¹ U nastavku se u Tablici 1. prikazuje dugotrajna imovina u razdoblju od 31.12.2015. do 31.12.2016. godine.

Tablica 1. Dugotrajna imovina Podravke za 2016. g.

AKTIVA	Razdoblje (31.12.2015)		Tekuće razdoblje (31.12.2016.)		Indeks
Opis pozicija	Iznos	%	Iznos	%	2016/2015
<i>Nematerijalna imovina</i>	122.818	6,48	107.756	5,82	87,73
<i>Nekretnine, postrojenja i oprema</i>	829.595	43,78	850.156	45,92	102,47
<i>Ulaganja u ovisna društva</i>	791.518	41,77	808.073	43,64	102,09
<i>Odgođena porezna imovina</i>	50.633	2,67	22.663	1,22	44,75
<i>Dugotrajna financijska imovina</i>	100.042	5,28	59.679	3,22	59,65
Ukupna dugotrajna imovina	1.894.606	100	1.851.327	100	97,71

Izvor: <https://podravka-cdn.azureedge.net/repository/files/9/c/9cd27dd692f06c2465d25ae549031038.pdf>

Iz Tablice 1. se vidi da se dugotrajna imovina društva u 2016. godini većim dijelom sastoji od nekretnina, postrojenja i opreme (45,92%) i ulaganja u ovisna društva (43,64%). Ove dvije stavke su u porastu u 2016. u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, uprkos njihovom porastu, ukupna

⁷⁰ Podravka, Godišnje izvješće i nekonsolidirani financijski izvještaji za 2016. g. Dostupno na: <https://podravka-cdn.azureedge.net/repository/files/9/c/9cd27dd692f06c2465d25ae549031038.pdf> (18.07.2017.)

⁷¹ Podravka, Godišnje izvješće i nekonsolidirani financijski izvještaji za 2016. g. Dostupno na: <https://podravka-cdn.azureedge.net/repository/files/9/c/9cd27dd692f06c2465d25ae549031038.pdf> (18.07.2017.)

dugotrajna imovina je u 2016. godini manja za 2,29% u odnosu na prethodnu godinu zbog smanjenja nematerijalne imovine, odgođene porezne imovine i dugotrajne financijske imovine.⁷²

5.4. Nematerijalna imovina

Ukupna imovina Podravke d.d. na 31. prosinca 2016. iznosi 3.316,6 milijuna kuna i u odnosu na kraj 2015. godine veća je za 0,4%. Nematerijalna imovina u 2016. godini čini 3,2% udjela u ukupnoj imovini. Detaljan prikaz nematerijalne imovine poduzeća “Podravka d.d.” može se vidjeti na Tablici 2.

Tablica 2. Nematerijalna imovina

Opis pozicije	Iznos (2015. g.)	Iznos (2016. g.)
Nematerijalna imovina		
Izdaci za razvoj	0	0
Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	110,590,711	114,882,934
Goodwill	0	0
Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	0	0
Nematerijalna imovina u pripremi	12,227,688	8,080,830
Ostala nematerijalna imovina	0	0

Izvor: <http://cdn.podravka.net/repository/files/e/e/eee070753adcdbcc66aaf2d7ee54a3ba.xlsx>

Iz Tablice 2. vidljivo je da u društvu “Podravka” d.d. najveći dio nematerijalne imovine čine koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava. Ostatak nematerijalne imovine sačinjen je od nematerijalne imovine u pripremi. Nije zabilježeno učešće izdataka za razvoj, goodwill, predujmova za nabavu nematerijalne imovine, te ostale nematerijalne imovine. Tablicom 3. u nastavku se prikazuje amortizacija u periodu od 2015. do 2016. godine.

Tablica 3. Amortizacija nematerijalne imovine

(u tisućama kuna)	Software	Distribucijska prava	Brandovi	Investicije u tijeku	Ukupno
Nabavna vrijednost (Na dan 1. siječnja 2015.)	160.934	41.410	181.028	7.290	390.662
Povećanja	-	-	-	13.006	13.006
Donos nekretnina, postrojenja i opreme	-	-	-	15	15
Prijenos	7.514	-	438	(7.952)	-
Pripajanje društva	195	-	-	-	195
Prijenos društvima u Grupi	-	-	-	(16)	(16)
Prodaja i reshod	(892)	-	-	(115)	(1.007)

⁷² Podravka, Godišnje izvješće i nekonsolidirani financijski izvještaji za 2016. g. Dostupno na: <https://podravka-cdn.azureedge.net/repository/files/9/c/9cd27dd692f06c2465d25ae549031038.pdf> (18.07.2017.)

Nabavna vrijednost (Na dan 31.prosinca 2015.)	167.751	41.419	181.466	12.228	402.855
Akumulirana amortizacija (Na dan 1. siječnja 2015.)	(139.961)	(18.535)	(100.916)	-	(259.412)
Pripajanje društva	(195)	-	-	-	(195)
Trošak amortizacije za godinu	(8.572)	(9.803)	(2.947)	-	(21.322)
Prodaja i reshod	892	-	-	-	892
Akumulirana amortizacija (Na dan 31. prosinca 2015.)	(147.836)	(28.338)	(103.863)	-	(280.037)
Neto knjigovodstvena vrijednost (Na dan 31.prosinca 2015.)	19.915	13.072	77.603	12.228	122.818
Nabavna vrijednost (Na dan 1. siječnja 2016.)	167.751	41.410	181.466	12.228	402.855
Povećanja	-	-	-	12.487	402.855
Prijenos na materijalnu imovinu	-	-	-	12.487	12.487
Prijenos	18.616	-	-	(18.616)	-
Prodaja i reshod	(63)	-	(45.546)	-	(45.609)
Nabavna vrijednost (Na dan 31. prosinca 2016.)	186.304	41.410	135.920	5.951	369.585
Akumulirana amortizacija (Na dan 1. siječnja 2016.)	(147.836)	(28.338)	(103.863)	-	(280.037)
Trošak amortizacije za godinu	(9.456)	(9.802)	(8.141)	-	(27.399)
Prodaja i reshod	61	-	45.546	-	45.607
Akumulirana amortizacija (Na dan 31. prosinca 2016.)	(157.231)	(38.140)	(66.458)	-	(261.829)
Neto knjigovodstvena vrijednost (Na dan 31. prosinca 2016.)	29.073	3.270	69.462	5.951	107.756

Izvor: <https://podravka-cdn.azureedge.net/repository/files/9/c/9cd27dd692f06c2465d25ae549031038.pdf>

Od ukupnog iznosa akumulirane amortizacije i gubitaka od umanjenja vrijednosti 55.370 tisuća kuna odnosi se na akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti (2015.: 100.916 tisuća kuna akumuliranih gubitaka od umanjenja). Investicije u tijeku najvećim dijelom odnose se na ugovor za licence. Tijekom 2016. g. kroz realizaciju grupe za otuđenje Društvo je prodalo brand Lero. Društvo je 1. siječnja 2016. donijelo odluku da brandu Warzywko promijeni vijek trajanja iz neograničenog u ograničeni i sukladno tome obračunava amortizaciju kroz razdoblje od 6. godina. Utjecaj ove promjene na tekući i očekivani trošak amortizacije u budućim razdobljima, uključen je u troškove prodaje. U 2016. i 2015. godini nije bilo gubitaka od umanjenja

brandova.⁷³ Tablicom 4. u nastavku se prikazuje očekivani trošak amortizacije u budućim razdobljima.

Tablica 4. Očekivani trošak amortizacije u budućim razdobljima

<i>(u tisućama kuna)</i>	<i>2016.</i>	<i>2017.</i>	<i>2018.</i>	<i>2019.</i>	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>
<i>Povećanje troška amortizacije</i>	5.194	5.194	5.194	5.194	5.194	5.194

Izvor: <https://podravka-cdn.azureedge.net/repository/files/9/c/9cd27dd692f06c2465d25ae549031038.pdf>

⁷³ Podravka, Godišnje izvješće i nekonsolidirani financijski izvještaji za 2016. g. Dostupno na: <https://podravka-cdn.azureedge.net/repository/files/9/c/9cd27dd692f06c2465d25ae549031038.pdf> (18.07.2017.)

6. Zaključak

Nematerijalna imovina je imovina bez fizičkih obilježja koja se može identificirati i ujedno je resurs kojeg kontrolira poduzetnik kao posljedicu prošlih događaja i od kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi poduzetniku. Bitni pojmovi povezani sa nematerijalnom imovinom jesu knjigovodstvena vrijednost, trošak nabave, vrijednost u upotrebi, te vijek uporabe. Pretpostavke za priznavanje goodwilla kao i način njegovog vrijednovanja mijenjali su se tijekom vremena. Značajni elementi nematerijalne imovine su: softver, patent, licence, franšize i goodwill. Prema sadašnjim propisima, goodwill se može priznati samo ukoliko je nastao u poslovnoj kombinaciji poduzeća, a predstavlja izraz budućih ekonomskih koristi koje nastaju od drugih sredstava stečenih u poslovnoj kombinaciji koje se ne mogu pojedinačno identificirati niti zasebno priznati. Računovodstveni postupci s nematerijalnom imovinom uređeni su Međunarodnim računovodstvenim standardom 38, te Hrvatskim standardom financijskog izvješćivanja 5. Cilj Hrvatskog standarda financijskog izvješćivanja 5 je propisati računovodstveni postupak za nematerijalnu imovinu koji nije posebno obrađen drugim Standardom. Ovaj Standard zahtijeva da poduzetnik prizna neku nematerijalnu imovinu samo ako su ispunjeni određeni kriteriji. Standard također uređuje kako treba utvrditi knjigovodstvenu vrijednost nematerijalne imovine i zahtijeva određeno objavljivanje o nematerijalnoj imovini. Poduzeće čija je nematerijalna imovina analizirana u radu je "Podravka". To je prehrambena i farmaceutska kompanija koja proizvodi visokokvalitetne proizvode poštujući načela održivog razvoja, brinući o društvu. U ovom poduzeću najveći dio nematerijalne imovine čine koncesije, patent, licence, robne i uslužne marke, softver i ostala prava. Ostatak nematerijalne imovine sačinjen je od nematerijalne imovine u pripremi. Nije zabilježeno učešće izdataka za razvoj, goodwill, predujmovi za nabavu nematerijalne imovine, te ostala nematerijalna imovina.

Sažetak

Imovina je skup svih subjektivnih imovinskih prava jednog lica. Predmet imovine su: stvarni prava, intelektualna imovinska prava, prava osobnosti i obveza prava. Nematerijalna imovina je nemonetarna imovina bez fizičkih obilježja koja se može identificirati. Nematerijalna imovina je resurs kojeg kontrolira poduzetnik ka o posljedicu prošlih događaja i od kojeg se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi poduzetniku. Stavke dugotrajne nematerijalne imovine obično se pretvaraju u rashode tijekom određenog broja računovodstvenih razdoblja. Sustavno raspoređivanje troškova nabave te vrste imovine na razdoblja u kojima ona donosi koristi naziva se amortizacija. Računovodstveni postupci s nematerijalnom imovinom uređeni su Međunarodnim računovodstvenim standardom 38, te Hrvatskim standardom financijskog izvješćivanja 5. U trgovačkom društvu "Podravka" najveći dio nematerijalne imovine čine koncesije, patent, licence, robne i uslužne marke, softver i ostala prava. Ostatak nematerijalne imovine sačinjen je od nematerijalne imovine u pripremi.

Ključne riječi: *imovina, dugotrajna imovina, kratkotrajna imovina, nematerijalna imovina, softver, patent, licence, franšize, goodwill, računovodstveni standardi, Podravka.*

Summary

Property is a set of all subjective property rights of one person. The object of the property is: real rights, intellectual property rights, personal rights and obligations of rights. Intangible assets are non-monetary assets with no physical identifiable characteristics. Intangible assets are a resource controlled by an entrepreneur as a result of past events and which are expected to bring future economic benefits to the entrepreneur. Long-term intangible assets - such as goodwill, organizational costs, hedging costs and patents - are usually converted into expense over a number of accounting periods. The systematic allocation of the cost of purchasing that type of asset to the periods in which it benefits is called depreciation. Accounting procedures with intangible assets are governed by International Accounting Standard 38 and by the Croatian Financial Reporting Standard 5. In Podravka, the majority of the intangible assets consist of concessions, patents, licenses, commodities and service marks, software and other rights. The remainder of intangible assets is made up of intangible assets under preparation.

Key words: *assets, non-current assets, current assets, intangible assets, software, patents, licenses, franchises, goodwill, accounting standards, Podravka.*

Literatura

Knjige:

1. Anthony, R. N., Reece, J. S. (2004): *"Računovodstvo: Financijsko i upravljačko računovodstvo"*, Zagreb: RriF.
2. Belak, V. (1995): *"Menadžersko računovodstvo"*, Zagreb: RriF.
3. Bolfek, B., Stanić, M., Tokić, M. (2011): *"Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja"*, Slavonski Brod: Veleučilište u Slavonskom Brodu.
4. Bubić, J. (2009): *"Računovodstvo i financije"*, Dugopolje: Visoka poslovna škola Minerva.
5. Budimir, N. (2014): *"Bilansiranje gubitaka"*, Banja Luka: Ekonomija - teorija i praksa, Stručni rad.
6. Deković, Ž. (2014): *"Analiza financijske ravnoteže hotelijerskih poduzeća na temelju bilančnih podataka"*, Šibenik: Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku, br. 3-4.
7. Državni zavod za intelektualno vlasništvo RH (2008): *"Što je patent?"*, Zagreb: INCENTIV.
8. Dunković, D. (2011): *"Strateško menadžersko računovodstvo"*, Zagreb: RriF Visoka škola za financijski menadžment.
9. Grupa autora (2007): *"Primjena Kontnog okvira u skladu sa MRS/MSFI"*, Beograd: Savez računovođa i revizora Srbije.
10. Grupa Podravka (2007): *"Izješće o održivom razvoju"*, Koprivnica.
11. Guzić, Š. (2007): *"Računovodstvo nematerijalne imovine"*, Zagreb: Računovodstvo, revizija i financije br. 11.
12. Ivanišević, M. (2008): *"IX Međunarodni simpozij"*, Neum: Revicon.
13. Ivanišević, M. (2011): *"Primjena novog kontnog okvira"*, Sarajevo: Revicon.
14. Kotler P., Keller K., Martinović M. (2014): *"Upravljanje marketingom"*, Zagreb: MATE.
15. Marković, V. (2014): *"Imovina, neto imovina (kapital) i osnovni kapital privrednog društva"*, Valjevo: Poslovni fakultet u Valjevu.
16. Mladineo, L., Gorjanc, V. (2013): *"Osnove računovodstva"*, Split: Sveučilište u Splitu.

17. Prašo, M. (2013): *“Računovodstvo kao informacijska osnova”*, Mostar: Univerzitetska knjiga.
18. Skendrović, Lj. (2014): *“Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temeljne financijske izvještaje društva Marbo Product d.o.o.”*, Beograd: Stručni rad.
19. Deželjin, Ja., Džajić, Lj., Mrša, J., Ramnjak, B., Perišić, M., Spremić, I.(1994): *„Računovodstvo”*, Hrvatska zajednica računovođa I financijskih djelatnika, Zagreb.
20. Žager, K., Žager, L. (1999): *“Analiza financijskih izvještaja”*, Zagreb: Masmedia.
21. Parać, B. (2008): *„Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje“*, Zagreb: Veleučilište "Baltazar" Zaprešić.

Časopisi:

1. Mahaček, D. Lihtar, M. M. (2013): *“Ulaganje u poslovanje putem franšize”*, Zagreb: Ekonomski vijesnik, br. 2.
2. Jurić, Đ.:Prilog časopisu RRiF, br. 1/2016: *“Računovodstvo, revizija i financije”*, Zagreb, 2016.
3. Zeković, G., Đidara, V. (2013): *“Licenciranje kao poslovni model za rast vašeg poduzeća”*, Zagreb: Poslovno-inovacijska agencija Republike Hrvatske - BICRO.

Internet izvori:

1. Odluka o objavljivanju Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, N. N. br. 30/2008. Dostupno na http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_03_30_992.html (15.07.2017.)
2. Podravka, Dostupno na: <http://www.podravka.hr/kompanija>, (17.07.2017.)
3. Predstavljamo poslodavce: Podravkin cilj - osvajanje tržišta vrhunskim proizvodima, Dostupno na: <http://www.poslovni.hr/hrvatska/predstavljamo-poslodavce-podravkin-cilj-osvajanje-trzista-vrhunskim-proizvodima-252141> (17.09.2017.)
4. <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/129188.pdf> (18.09.2017.)

Ostali izvori:

1. Podravka, Godišnje izvješće i nekonsolidirani financijski izvještaji za 2016. g. Dostupno na: <https://podravkacdn.azureedge.net/repository/files/9/c/9cd27dd692f06c2465d25ae549031038.pdf> (18.07.2017.)
2. Predavanja za kolegij Analiza poslovanja poduzeća, Dostupno na: https://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf, (15.07.2017)

Popis tablica

Tablica 1. Dugotrajna imovina Podravke za 2016. g.21

Tablica 2. Nematerijalna imovina 22

Tablica 3. Amortizacija 23

Tablica 4. Očekivani trošak amortizacije u budućim razdobljima 24